

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УПРАВЛІННЯ ШКОЛОЮ З ІНКЛЮЗИВНИМ
НАВЧАННЯ**

Освітня програма «Початкова освіта» другий (магістерський) рівень

Спеціальність **013** «Початкова освіта»

Галузь знань **01** «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №   від «   »   20   р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Управління школою з інклюзивним навчанням
Викладач (-і)	Кандидат педагогічних наук Копчук-Кашецька Марія Степанівна
Контактний телефон викладача	0978452471
E-mail викладача	maria270775@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, екзамен
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні консультації: 1,5 год. середа 3 пара Запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана у силабусі.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна <i>«Управління школою з інклюзивним навчанням»</i> вивчається студентами другого магістерського рівня спеціальності «Початкова освіта» у другому семестрі. Управління школою з інклюзивним навчанням у початковій школі як складова професійної освіти знайомить майбутніх фахівців з теоретичними і практичними основами педагогічної науки та вивчення проблеми управління школою з інклюзивним навчанням як педагогічна проблема проблема здобувачів освіти закладів освіти.</p> <p>Вивчення курсу «Управління школою з інклюзивним навчанням» дозволить сформувати у магістрантів спеціальності «Початкова освіта» загальне уявлення про педагогічний менеджмент системи освіти, професію консультанта вчителя у закладах освіти з інклюзивним навчанням та створить передумови для усвідомленого вивчення фахових навчальних дисциплін, включених у навчальний план, а також забезпечить мотивацію до формування та розвитку особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків в умовах освітнього закладу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу навчальної дисципліни <i>«Управління школою з інклюзивним навчанням»</i> полягає в підвищенні освіченості майбутніх фахівців а також в орієнтуванні особливостях управління та організації навчально-виховного процесу у закладах освіти з інклюзивним навчанням. Формувати у майбутніх педагогів управлінську компетентність. Оволодіння теоретичними основами управління, керівництва та менеджменту сучасному закладі освіти з інклюзивним навчанням..</p> <p>Ознайомлення з найбільш значущими та перспективними сучасними педагогічними ідеями й теоріями організації та управлінні навчально-виховним процесом у закладі освіти з інклюзивним навчанням; Сприяння засвоєння основних функцій, принципів та методів управління закладу освіти з інклюзивним навчанням;</p> <p>Ознайомлення із основними шкільними документами і формування вміння з ними працювати.</p> <p>Забезпечити процес становлення національної самосвідомості, формування національно-культурної компетентності майбутніх фахівців, котрі уміють розпізнавати і використовувати досвід попередніх поколінь у процесі організації освітньої, розвивальної та просвітницької роботи; сформувати навички роботи з науково-методичною літературою.</p> <p>Цілі курсу: у результаті вивчення курсу майбутні фахівці ознайомляться із категорійно-понятійним апаратом навчальної дисципліни <i>«Управління школою з інклюзивним навчанням»</i>; дізнаються про становлення та розвиток управління школою з інклюзивним навчанням педагогіки як науки; напрями сучасних педагогічних досліджень; сучасними тенденціями розвитку педагогічної науки в Україні та за кордоном; напрямами діяльності школи з інклюзивним навчанням у системі початкової освіти; роботу асистента вчителя з дітьми молодшого шкільного віку у школі з інклюзивним навчанням; методикою роботи школи з інклюзивним навчанням; інноваційними технологіями управління навчальним закладом освіти з інклюзивним навчанням.</p>	

4. Компетентності

Вивчення навчальної дисципліни передбачає *формування у здобувачів вищої освіти компетентностей і програмних результатів навчання* відповідно до освітньої програми «Початкова освіта» *другий (бакалаврський) рівень*:

Загальні компетентності:

- використовувати знання як інструмент для розв'язання життєвих проблем;
- генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність;
- володіти комунікативною культурою, уміти працювати в команді;
- уміти запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій;
- цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави;
- усвідомлювати свою роль як педагога початкової освіти, у закладах освіти, а також системи цінностей, мети і завдань професійної діяльності вчителя Нової української школи.

Спеціальні компетентності:

- Здатність підготувати і реалізувати управлінське рішення в системі освіти;
  - здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення;
  - вивчати, аналізувати та застосовувати у майбутній професійній діяльності літературу, подану в паперовій та електронній формах;
  - знаходити навчально-методичну літературу для роботи учителя Нової української школи у закладах освіти, у тому числі в мережі Інтернет;
  - застосовувати на практиці елементи творчості, самостійності, дослідницької діяльності;
  - бути мобільними, уміти інтегруватись у динамічне суспільство;
- критично мислити;

5. Результати навчання

- орієнтуватися, розкривати суть і зміст основних положень теорії управління освітою;
- розкривати суть основних категорій теорії управління освітою та використовувати їх у педагогічній діяльності;
- визначати основні напрями організації методичної роботи ЗОШ;
- використовувати у своїй педагогічній діяльності законодавчі, нормативно-правові та організаційні документи, які регулюють діяльність школи та закладів освіти;
- управляти навчальним закладом або його структурним підрозділом;
- спрямовувати навчальний процес у контексті стратегічних напрямів розвитку освіти в Україні в умовах глобалізації;
- реалізовувати завдання, що відображені у діючій нормативно-правовій базі системи освіти України;
- використовувати інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) для підтримки управління діяльністю навчального закладу;
- проводити комунікації з об'єктами і суб'єктами навчально-виховного процесу;
- організувати персонал навчального закладу на досягнення цілей освіти;
- спроможність контролювати діяльність об'єктів і суб'єктів освіти;
- розуміти роль педагогічного менеджменту в досягненні цілей освіти;
- використовувати сучасні технології і методи управління для досягнення цілей освіти;
- розуміти роль державно-громадського управління освітою;

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/4
самостійна робота	60/82

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий		
Другий	Початкова освіта	Перший	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літератур а	Завдання, год	Вага оцінк и	Термін виконанн я
<p>Змістовий модуль 1. Управління закладом освіти з інклюзивним навчанням як педагогічна проблема Тема 1. Інклюзивна освіта в педагогіці і практиці діяльності закладу освіти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти . 2. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи . 3. Інтегрування дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітній простір в Україні . 	<p>Лекція-презентація 2 год.</p> <p>Практичне заняття 2 год.</p>	[6,13,15, 17, 18,19, 20]	<p>Підготуйте наукове повідомлення на тему: «Управління закладом освіти з інклюзивним навчанням як педагогічна проблема».</p> <p>(4 години)</p> <p>Складіть короткий термінологічний словник основних термінів з теми (6 годин)</p>	Максимальна оцінка 5	тиждень
<p>Тема 2. Організація діяльності інклюзивної школи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні принципи здійснення адаптацій та модифікацій навчально виховного процесу . 2. Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку . 3. Психолого педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної школи . 	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Практичне заняття 2 год.</p>	[6,13,17,18, 19, 20, 20]	<p>Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (6 години)</p> <p>Індивідуальне завдання (4 години)</p>	Максимальна оцінка 5	тиждень
<p>Тема 3. Особливості управління закладом освіти з інклюзивним навчанням.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій . 2. Застосування успішних стратегій адміністративної роботи . 3. Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану . 4. Взаємодія школи та психолого медико педагогічної 	<p>Лекція 2 год.</p> <p>Практичне заняття 4 год.</p>	[6,15,17,18, 19, 20]	<p>Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (6 години)</p> <p>Індивідуальне завдання (4 години)</p>	Максимальна оцінка 5	тиждень

консультації . 5. Налагодження партнерських стосунків з родинами.					
Тема 4 . Методичні рекомендації щодо реалізації моделі закладу освіти з інклюзивним навчанням 1. Створення й реалізація моделі інклюзивної школи . 2. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання. 3. Формування позитивного ставлення до дітей з особливостями психофізичного розвитку . 4. Застосування практики відстоювання інтересів дітей на інклюзивну освіту (з досвіду роботи) .	Лекція 2 год. Практичне заняття 4 год.	[6,13,15,17, 18,19,20]	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (6 години) Індивідуальне завдання(4 години)	Максимальна оцінка 5	тиждень
Тема 5. Упровадження інноваційних технологій управління навчальним закладом освіти з інклюзивним навчанням. 1.Управління закладом освіти з інклюзивним навчанням на засадах менеджменту освітніх технологій. 2.Принципи інноваційності в управлінні закладом освіти з інклюзивним навчанням і шляхи його реалізації. 3. Форми, методи інноваційності в управлінні закладом освіти з інклюзивним навчанням	Лекція 2 год. Практичне заняття 4 год.	[3,15,17,18, 19,22]	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (6 години) Індивідуальне завдання (4 години)	Максимальна оцінка 5	тиждень
Тема 6. Наукова організація праці закладу освіти з інклюзивним навчанням – основа вдосконалення навчально-виховного процесу.	Лекція 2 год. Практичне заняття 2 год.	[15,17,18, 19,22]	Виконання завдань репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів (6 години) Індивідуальне завдання (4 години)	Максимальна оцінка 5	тиждень

7. Система оцінювання курсу

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ організації та проведення оцінювання успішності студентів університету.

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Система оцінювання включає <i>поточний, модульний та семестровий контроль знань</i>. <i>Поточний контроль</i> здійснюється під час практичних занять і передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання. Максимальна оцінка кожного заняття – 5 бали. <i>Участь у практичних заняттях упродовж семестру</i> – 45 балів. Підсумковий контроль – екзамен. Самостійна робота – 1-5 балів. Оцінювання індивідуальних творчих завдань – 1-20 балів. Контрольна робота – 10б. Підсумкове тестування – 20 балів.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Передбачена одна контрольна робота (1-10 балів), що складається з 2 теоретичних питань (6 бали) та 1 практичного (4 бали). Також враховуються виконання завдання частково-пошукового та творчого рівнів. Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 20 балів).</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 9 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Виступи на практичних заняттях (за заняття від 1-до 5 балів кожне) – 1-45 балів; Оцінювання самостійної роботи: 1-5.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні допуску до екзамену враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.</p>

8. Політика курсу

Студентам необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Однією з вимог є відповідальне ставлення до виконання завдань самостійної роботи, опрацювання необхідної інформації, наукових джерел, тестових та інших завдань, викладених на сайті дистанційного навчання. Результати виконання завдань самостійної роботи перевіряються на кожному практичному занятті. У процесі вивчення курсу студент повинен добре володіти навчальним матеріалом, демонструючи належний рівень пізнавальної активності та творчого розвитку.

9. Рекомендована література

Базова

1. Бейкер Б. Л. Путь к независимости. Обучение детей с особенностями развития бытовым навыкам . Алан Дж. Брайтман, Брюс Л. Бейкер. – Paul H. Brookes Publishing Co., 1997. – 239 с.
2. Белошистая А.В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников . А. В. Белошистая. – М. : Владос, 2004. – 235с.
3. Дичківська, І. Інклюзивна освіта: шляхи впровадження. Ілона Дичківська. Дошкільне виховання. – 2013.- №12. –С.3-6.
4. Капустина Г. М. Формирование элементарных математических знаний и представлений у детей дошкольного возраста / Г. М. Капустина .Дефектология. – 1998. – № 2. – С. 22–29.

5. Кобзарева Л. Г., Резунова М. П., Юшина Г. Н. Система упражнений по коррекции письма и чтения детей с ОНР [Практическое пособие для логопедов]. – Воронеж: ЧП Лакоценин С. С., 2009. – 140 с.
6. Колупаєва А. А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. . А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. – К. : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 274 с.
7. Корнев А.Н. Нарушения чтения и письма у детей: Учебно-методическое пособие. – СПб : МиМ, 1997. – 286 с.
8. Лалаева Р. И. Нарушения в овладении математикой (дискалькулии) у младших школьников. Диагностика, профилактика и коррекция / Р. И. Лалаева, А. Гермаковская. — СПб. : Союз, 2005. – 180 с.
9. Лалаева Р. И., Венедиктова Л. В. Нарушение чтения и письма у младших школьников. Диагностика и коррекция. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 210 с.
10. Маккенен Дж. Идет работа. Стратегии работы с поведением / Рон Лиф, Джон Маккекен. – М.: ТОВ Толкачев, 2016. - 608 с.
11. Ночовка В.І. Організація інклюзивного навчання у школі. В.І.Ночовка, В.А.Головко,О.М.Тимошук: упоряд.Ж.Сташко.-К.: Шкільний світ,2014.-128с.
12. Сиансиоло Т. АВА доступно. Прикладной анализ поведения и техники терапевтического вмешательства при расстройствах аутистического спектра / Тереза Сиансиоло. – К. , 2019. – 184 с.
13. Сиротюк А Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения. – М. : ТЦ Сфера, 2003. – 288 с.
14. Сиротюк А.Л. Коррекция обучения и развития школьников. – М. : Сфера, 2001. – 80 с.
15. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією Колупаєвої А. А. – К. : Видавнича група “АТОПОЛ”, 2012. – 120 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
16. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією Колупаєвої А. А. – К. : Видавнича група “АТОПОЛ”, 2012. – 120 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
17. Шанина Т.Е. Упражнения специального кинезиологического комплекса для восстановления межполушарного взаимодействия у детей и подростков : Учебное пособие. М., 1999. – 120 с.
18. Эрц-Нафтульева Ю. М. Инклюзия детей с аутизмом в общеобразовательную систему: обзор целей и стратегий // Нейроnews. Психоневрология и нейропсихиатрия. – 9 (44) ' 2012.
29. Ястребова А. В. Бессонова Т. П. Обучаем читать и писать без ошибок. – М.: АРКТИ, 2007. – 180 с.
20. Engelmann, S. Student-program alignment and teaching to mastery // Journal of Direct Instruction, 2007. - 7(1). – P. 45-66.
21. Simonsen, B., Myers, D., & DeLuca, C. (2010). Teaching teachers to use prompts, opportunities to respond, and specific praise. *Teacher Education and Special Education*, 33(4), 300–318. 23. Stichter, J.P., Lewis, T.J., Whittaker, T.A., Richter, M., Johnson, N.W., & Trussell, R.P. Assessing teacher use of opportunities to respond and effective classroom management strategies: Comparisons among high and low-risk elementary schools. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 11(2), 68–81.

Додаткова

1. Бун Х. А., Крайс Е. «Як домогтися, щоб оцінка дітей і планування навчальних заходів відбувалися за бажання та ініціативи сім'ї». Boone H. A. & Crais E. (1999). Strategies for achieving family driven assessment and intervention planning. *Young Exceptional Children*, 3, 2–11.
2. Волері М., Вілберс Дж. С. «Залучення дітей з особливими потребами до дошкільних освітніх закладів». Wolery M. & Wilbers J. S. (Eds.). (1994). Including children with special needs in early childhood programs. Washington, D. C.: National Association for the Education of Young Children.
3. Деніелс Е., Стаффорд К. «Створення інклюзивних класів». Daniels E. & Stafford K. (1999). *Creating Inclusive Classrooms*. Washington, D. C.: Children's Resources International.
4. Діти з особливими потребами / Упоряд. О. Главник. — К.: Світ, 2002 р. Іванова І. Діти з

особливими потребами: проблема термінологічного визначення // Дефектологія. — 1999. — № 1. — С.2–7.

5. Ілляшенко Т. Д., Обухівська А. Г. Як навчати дітей з порушеннями психофізичного розвитку — К.: Ніка Центр, 2003. Кириленко В. Дитина з проблемами у фізичному розвитку у загальноосвітній школі // Психолог. — 2004. — № 7. — С.10–12.

Інформаційні ресурси

1. Логопедична онлайн-служба «Коректолог» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://korektolog.com>
2. <http://firstedu.org.ua/index.php>
3. Електронний ресурс]. — Режим доступу: ussf.kiev.ua/index.php?go=Inklus&id=19
4. http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
5. <https://www.pedrada.com.ua/article/2458-dzerkalo-nklyuzivno-osvti-v-ukran>

Викладач

Копчук-Кашецька Марія Степанівна